

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-030-02/2014

P/14/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/010 – Wykonywanie zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Julian Czekay, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 92182 z 21.11.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Polska Akademia Umiejętności, ul. Sławkowska 17, 31-016 Kraków („PAU”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Andrzej Białas, Prezes PAU. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ realizację zadań zleconych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych („MSZ”) w ramach postępowania konkursowego dotyczącego współpracy z Polonią i Polakami za granicą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2013-2014 PAU realizowała - w ramach postępowania konkursowego dotyczącego współpracy z Polonią i Polakami za granicą - trzy projekty zlecone przez MSZ: Projekt pn. „Młoda polska emigracja w UE jako przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i kulturowych: EUROEMIGRANCI.PL” został zrealizowany zgodnie z umową zawartą z MSZ. Przestrzegano warunków w zakresie wykorzystania środków pochodzących z dotacji. Poniesione wydatki były ściśle związane z realizacją celu określonego w umowie, a ich ewidencjonowanie było prawidłowe. Sprawozdanie końcowe z wykonania ww. projektu zostało sporządzone rzetelnie i terminowo.

W przypadku projektu pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności Biblioteki Polskiej w Paryżu (BPP) i Towarzystwa Historyczno-Literackiego (THL)” realizowanego w 2013 r. poniesione wydatki również były ściśle związane z realizacją celu określonego w umowie zawartej z MSZ, a ich ewidencjonowanie było prawidłowe.

W wyniku realizacji w 2013 r. dwóch projektów osiągnięto zakładane cele i efekty. Trzeci projekt (z 2014 r.) jest w trakcie rozliczania.

W przypadku BPP wyszczególnione w sprawozdaniu działania odpowiadały działaniom określonym w ofercie. Środkami pochodzącymi z dotacji sfinansowano m.in. część kosztów utrzymania budynku, zatrudnienia pracowników i opieki nad zbiorami.

W ramach projektu pn. „Młoda polska emigracja w UE jako przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i kulturowych: EUROEMIGRANCI.PL” zorganizowano międzynarodową konferencję naukową pod ww. nazwą. Wzbudziła ona bardzo duże zainteresowanie nie tylko wśród osób bezpośrednio zajmujących się tą tematyką (naukowców, studentów, przedstawicieli instytucji rządowych i pozarządowych), co świadczy o randze problemu współczesnej emigracji i migracji.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie warunków w zakresie wykorzystania środków przekazanych na zadania ukierunkowane na podtrzymywanie więzi z Polską.

Opis stanu faktycznego

PAU jest stowarzyszeniem posiadającym osobowość prawną. Zgodnie z § 2 Statutu PAU jest instytucją powołaną do pielęgnowania nauki i kultury. Jako instytucja narodowa użyteczności publicznej, pozostaje pod opieką Władz Państwa, w szczególności zaś pod protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W § 5 tego Statutu zapisano, że (cyt.):

„PAU ma za zadanie: twórczą pracę w Polsce popierać i ułatwiać, do pracy tej zachęcać, o ile możliwości ją zespolać i łączyć, gdy potrzeba, nią kierować, o ile podobna, ją nagradzać. W szczególności:

- 1) ma za zadanie: owoce polskiej pracy twórczej utrzymywać, zabezpieczać i chronić oraz nauce i kulturze powszechnej uprzywilejować także utrzymywać ich łączność ze światem zagranicznym;
- 2) w porozumieniu z polskimi towarzystwami i instytucjami naukowymi i kulturalnymi i przy ich współpracy PAU ma obowiązek: rozpoczynać, organizować i wieść przedsięwzięcia naukowe i kulturalne, które winny być dokonane wspólnymi siłami polskich uczonych i twórców kultury; (...)

Na mocy orzeczenia Sądu Arbitrażowego z 5 marca 2003 r. PAU jest właścicielem Biblioteki Polskiej w Paryżu (*BPP* lub *Biblioteka*) przy 6 Quai d'Orleans, którą administruje Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu (THL).

(dowód: akta kontroli-str. 4-14, 248-250)

1.1. „Wsparcie funkcjonowania i działalności Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego” w 2013 r.

W ramach konkursu MSZ pn. „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r.”, w obszarze tematycznym „Mobilizacja do aktywności we wszelkich dziedzinach życia w państwach zamieszkania dla promocji Polski i polskości”, PAU realizowało projekt pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności BPP i THL”. Celem tego projektu - jak podano ofercie - było utrzymanie w niepogorszonym stanie substancji polskiego dziedzictwa narodowego, którego jednym z elementów jest Biblioteka oraz wsparcie promowania i upowszechniania wiedzy o Polsce, polskiej kulturze i historii (w załączeniu podano program wydarzeń z 2012 r.). W ofercie podano m.in., że (cyt.): „Chodzi przede wszystkim o dofinansowanie kosztów utrzymania budynku. (...) Konieczne jest także wsparcie finansowe kosztów zatrudnienia (...)”.

W dniu 11 czerwca 2013 r. pomiędzy MSZ a PAU została podpisana umowa nr 170/2013 o realizację ww. projektu, określonego szczegółowo w ofercie (stanowiącej zał. nr 1 do przedmiotowej umowy).

Całkowity koszt projektu wynosił 1.809,5 tys. zł, w tym dotacja MSZ – 309,5 tys. zł (tj. 17,1%). Wskazany w umowie wkład własny w wysokości 1.500,0 tys. zł miał zostać pokryty z dotacji przyznanej na działalność statutową PAU przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Koszty projektu – jak podano w umowie - miały spełniać następujące kryteria:

- być niezbędnymi do realizacji projektu i osiągnięcia jego rezultatów,
- spełniać wymogi efektywnego zarządzania finansami,
- identyfikowalne i weryfikowalne, zwłaszcza zapisane w zapisach księgowych PAU, zgodnie z zasadami rachunkowości, a także spełniające wymogi prawa podatkowego,
- udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu pod względem rzeczowym i finansowym.

Koszty kwalifikowane projektu obejmować miały – wg ww. umowy – koszty administracyjne i koszty programowe.

Do kosztów administracyjnych zaliczone zostały m.in.:

- wynagrodzenia koordynatora projektu i innych pracowników administracyjnych oraz koszty ponoszone w związku z pełnieniem funkcji w projekcie,
- koszty wynajmu i utrzymania biura, w tym czynsz, opłaty za media, materiały biurowe,
- usługi księgowe i prawne, kurierskie, pocztowe, łączności telefonicznej i internetowej.

Koszty programowe mogły obejmować w szczególności:

- koszty osobowe – osób zaangażowanych w projekcie;
- koszty wyżywienia i zakwaterowania;
- koszty zakupu usług tłumaczeniowych, szkoleniowych, drukarskich i remontowych;
- koszty podróży służbowych (w tym wydatki na zakup biletów, koszty wynajmu środka transportu, paliwa, opłaty parkingowe, ubezpieczenie i cło),
- koszty promocji projektu;
- koszty wynikające ze specyfiki działań podejmowanych w ramach projektu (w tym wydatki poniesione na zakup niezbędnych towarów, koszty wynajmu pomieszczeń i sprzętu).

(dowód: akta kontroli-str. 26-61)

Dotacja w kwocie 309,5 tys. zł została przekazana przez MSZ terminowo (12 czerwca 2013 r.) na rachunek bieżący PAU.

(dowód: akta kontroli, str. 95)

Środkami pochodzącymi z dotacji w ww. wysokości sfinansowano koszty pośrednie (20,5 tys. zł) oraz część kosztów:

- utrzymania budynku BPP (w tym m.in. koszty mediów, zakupu materiałów eksploatacyjnych i środków czystości, zakupu usług serwisowych, ubezpieczeń i podatków) – 160,0 tys. zł,
- zatrudnienia pracowników w BPP – 117,4 tys. zł,
- opieki nad zbiorami i ich wypożyczania – 11,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli-str. 24-25, 87-98)

PAU posiada aktualną Politykę rachunkowości, wprowadzoną zarządzeniem z 18 lutego 2013 r. Sekretarza Generalnego PAU (z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 r.). Spełnia ona wymogi art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości².

Dla omawianego projektu – zgodnie z postanowieniami art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³ - prowadzona była wyodrębniona dokumentacja finansowo – księgowa. Umożliwiała ona identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Poddane kontroli wszystkie dowody księgowe, dokumentujące ww. koszty w kwocie 309,5 tys. zł były kompletne i prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych, spełniały wymogi art. 21-23 ustawy o rachunkowości. Każdy z dowodów został sprawdzony pod względem: merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzony do zapłaty.

(dowód: akta kontroli-str. 15-25, 87-98)

Sprawozdanie końcowe z realizacji przedmiotowego projektu zostało przekazane do MSZ 30 stycznia 2014 r. Zawierało ono m.in. zestawienie wydatków z załączonymi rozliczeniami oraz zestawienie faktur i rachunków. Podano w nim m.in., że projekt w zakresie rzeczowym został zrealizowany zgodnie z postanowieniami umowy. Jak wynika ze sprawozdania z wykonania wydatków (zał. nr 1 do sprawozdania końcowego) rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów było zgodne z założeniami projektu.

(dowód: akta kontroli-str. 62-66, 99)

² Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm., dalej *ustawa o rachunkowości*

³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.

W odpowiedzi na uwagi wniesione 12 marca 2014 r. przez MSZ do ww. sprawozdania, PAU wyjaśniła wszystkie powstałe wątpliwości (pismo z 20 października 2014 r.). Następnie 3 grudnia 2014 r. MSZ skierował do PAU kolejne uwagi do sprawozdania końcowego, w tym m.in. do „Uzupełnienia do załącznika nr 3” (cyt.):

- „W kolumnie *Data wystawienia dokumentu księgowego* wykazano daty przed terminem określonym w § 5.1.1. umowy dotacji, zgodnie z którym koszty kwalifikowane muszą być „poniesione w terminie, o którym mowa w § 2 ust. 2.2, tj. poniesione w terminie od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. oraz związane z działaniami zrealizowanymi w terminie, o którym mowa w § 2 ust. 2.1, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. W związku z powyższym, Biuro Finansów zwraca się z uprzejmą prośbą o jednoznaczną informację na temat kwalifikowalności ww. kosztów”;
- „W kolumnie *Data zapłaty* wskazano daty przed terminem określonym w § 2.2. umowy dotacji. Zgodnie z ww. zapisem umowy *Termin ponoszenia kwalifikowanych kosztów projektu (w tym termin wykorzystania dotacji) ustala się od 1 kwietnia do 31 grudnia 2013 r. Wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które została udzielona dotacja.* Proszę o korektę.”

(dowód: akta kontroli-str. 67-71)

W odpowiedzi z 8 grudnia 2014 r. skierowanej do MSZ w powyższej sprawie Dyrektor Biura PAU wyjaśniła m.in., że *Uzupełnienie załącznika nr 3* do sprawozdania końcowego jest tylko podkładką, wyszczególniającą elementy składowe kosztów wymienionych w tym załączniku. Zostały w nim wymienione szczegółowe koszty, „refakturowane” przez THL na PAU, poniesione w okresie realizacji projektu (§ 2.1. umowy dotacji), tj. od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Koszty kwalifikowane poniesione przez PAU stanowią rachunki wystawione przez THL w okresie od lipca i grudnia 2013 r., które zostały zapłacone 23 grudnia 2013 r. Tylko te rachunki były ujęte w ewidencji księgowej i są dokumentami do rozliczenia umowy dotacji nr 170/2013.

(dowód: akta kontroli-str. 72-94)

W § 2 przedmiotowej umowy zapisano, że termin realizacji projektu ustala się od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (pkt 2.1), natomiast termin ponoszenia kwalifikowanych kosztów projektu (w tym termin wykorzystania dotacji) ustala się od 1 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. (pkt 2.2)

Zgodnie natomiast z § 5 przedmiotowej umowy, w ramach kosztów kwalifikowanych, PAU mogła pokrywać koszty poniesione w terminie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2013 r. oraz związane z działaniami przewidzianymi do realizacji w terminie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 27-28)

MSZ zaakceptowało (pismo z 19 stycznia 2015 r.) sprawozdanie końcowe z realizacji przedmiotowego projektu na ogólną kwotę 1.435,8 tys. zł, w tym zatwierdziło kwotę dotacji w wysokości 241,8 tys. zł. Nie uznano – powołując się na postanowienia § 5 pkt 1.1 umowy - kosztów poniesionych na realizację projektu w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r. w kwocie 67,7 tys. zł. W związku z powyższym zobowiązano PAU do zwrotu dotacji w ww. kwocie jako wykorzystanej niezgodnie z warunkami umowy.

(dowód: akta kontroli str. 252-257)

PAU nie podzieliło stanowiska MSZ i zwróciło się pismem z 21 stycznia 2015 r. o ponowne jego przeanalizowanie. Zdaniem PAU zakwestionowane koszty były związane z działaniami przewidzianymi do realizacji w terminie, o którym mowa w § 2 pkt 2.1, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

(dowód; akta kontroli str. 258)

1.2 Wsparcie funkcjonowania i działalności Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego” w 2014 r.

W ramach konkursu MSZ pn. „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r.”, w obszarze tematycznym „Pozycja środowisk polskich w krajach zamieszkania

(z wyłączeniem mediów i nauczania języka polskiego i po polsku) – Wzmacnianie i aktywizacja środowisk polskich w krajach zamieszkania” PAU realizowała projekt pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności BPP i THL”. Celem tego projektu - jak podano ofercie (analogicznie jak w 2013 r.) - było utrzymanie w niepogorszonym stanie substancji polskiego dziedzictwa narodowego, którego jednym z elementów jest Biblioteka oraz wsparcie promowania i upowszechniania wiedzy o Polsce, polskiej kulturze i historii. W ofercie podano m.in., że (cyt.): „Chodzi przede wszystkim o dofinansowanie kosztów utrzymania budynku. (...) Konieczne jest także wsparcie finansowe kosztów zatrudnienia (...)”.

W dniu 22 sierpnia 2014 r. pomiędzy MSZ a PAU została podpisana umowa nr 40/2014 o realizację ww. projektu, określonego szczegółowo w ofercie (stanowiącej zał. nr 1 do przedmiotowej umowy). Całkowity koszt projektu wynosił 1.750,0 tys. zł, w tym dotacja MSZ – 250,0 tys. zł. Wskazany w umowie wkład własny w wysokości 1.500,0 tys. zł miał zostać pokryty z dotacji przyznanej na działalność statutową PAU przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W umowie tej jednoznacznie podano, że zarówno termin realizacji projektu, jak i termin wykorzystania dotacji ustala się na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Postanowienia przedmiotowej umowy w odniesieniu do kwalifikowalności kosztów są podobne w swej treści do zapisów ujętych w umowie 170/2013, opisanej w pkt. 1.1 wystąpienia..

(dowód: akta kontroli-str. 104-120, 200-219)

Jak wynika z postanowień umowy 40/2014 sprawozdanie końcowe z wykonania projektu PAU winna sporządzić do 30 stycznia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 112)

W ewidencji księgowej PAU, wg stanu na 27 stycznia 2015 r. (wyciąg z konta 512-2-1 - dotacja dla BPP), za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. ujęto koszty projektu w wysokości 225,3 tys. zł, z tego dot.: wypożyczania zbiorów (1,9 tys. zł), opieki nad zbiorami (4,2 tys. zł), utrzymania budynku (97,8 tys. zł), obsługi administracyjnej (37,0 tys. zł), obsługi merytorycznej (38,3 tys. zł), zatrudnienie pracowników (46,1 tys. zł).

Na dokumencie tym umieszczono adnotację, iż do rozliczenia pozostały koszty administracyjne i ewentualne faktury z grudnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 259)

1.3. „Młoda polska emigracja w UE jako przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i kulturowych: EUROEMIGRANCI.PL”

W ramach konkursu MSZ pn. „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r.”, PAU realizowała projekt pn. „Młoda polska emigracja w UE jako przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i kulturowych EUROEMIGRANCI.PL”. Jego przedmiotem było przeprowadzenie konferencji naukowej pod ww. nazwą, a celem - m.in. przedstawienie stanu badań i wiedzy na temat środowisk polskiej diaspory w Wielkiej Brytanii i innych krajach Europy oraz sytuacji polskich emigrantów i imigrantów po akcesji do UE w 2004 r. Wyniki miały wspomagać różnorodną działalność pomocową organizacji i instytucji działających na rzecz młodej emigracji. W złożonej ofercie założono, że referentami mieli być pracownicy naukowcy placówek badawczych i uniwersytetów w Polsce, Wielkiej Brytanii i innych krajów Unii Europejskiej.

Umowa nr 116/2013 w sprawie realizacji przedmiotowego projektu została podpisana pomiędzy MSZ a PAU 20 czerwca 2013 r. Termin jego realizacji ustalono na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Termin ponoszenia kosztów kwalifikowanych (w tym termin wykorzystania dotacji) ustalono od 1 kwietnia do 31 grudnia 2013 r. Wartość projektu została określona na ogólną kwotę 144,8 tys. zł. Przyznana kwota dotacji na realizację projektu wyniosła 120,0 tys. zł. MSZ przekazało ją na rachunek bieżący PAU 27 czerwca 2013 r. PAU zobowiązała się do sfinansowania projektu w wysokości 24,8 tys. zł, z tego: wkład własny (osobowy i rzeczowy) – 13,7 tys. zł i środki finansowe ze źródeł zewnętrznych (Gmina Miasta Krakowa – 5,0 tys. zł oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 6,0 tys. zł). W dniu 2 kwietnia 2013 r. PAU zawarła umowę z Gminą Miejską Kraków, której

celem było m. in. promowanie Miasta jako ośrodka naukowo-akademickiego, w związku z organizowaną przez PAU konferencją, za wynagrodzeniem w wysokości 5 tys. zł. Partnerem PAU w realizacji przedmiotowego projektu (zgodnie z ofertą) – na podstawie zawartej 26 kwietnia 2013 r. umowy – był Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie (PUNO).

(dowód: akta kontroli-str. 100-101, 129, 224-239, 260-261)

Sprawozdanie końcowe z realizacji omawianego projektu zostało przekazane do MSZ terminowo - 30 stycznia 2014 r. W załączeniu przekazano „rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów i źródło finansowania”, informację o przychodach przy realizacji umowy oraz wysokości odsetek bankowych, a także zestawienie rachunków i faktur. Równocześnie dokonano na konto MSZ zwrotu niewykorzystanej dotacji w kwocie 7,0 tys. zł. Dodatkowo – w wyniku wniesionych przez MSZ, w okresie od marca sierpnia 2014 r. uwag do sprawozdania – PAU 17 lipca 2014 r. zwróciła dotację w kwocie 37,86 zł. Sprawozdanie zostało zatwierdzone przez MSZ 30 września 2014 r.

(dowód: akta kontroli-str. 101-103)

Koszty ww. projektu w wysokości 113,0 tys. zł, finansowanego z dotacji MSZ, zostały ujęte w księgach rachunkowych zgodnie z obowiązującym planem kont.

Analiza wybranych 39 dowodów księgowych dokumentujących te koszty na łączną kwotę 74,9 tys. zł (66,3 %) wykazała, że wszystkie dotyczyły zakresu realizowanego projektu.

Wszystkie dowody księgowe zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i zatwierdzone do zapłaty.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na opracowywaniu dowodów księgowych w sposób niezgodny z wymogami ustawy o rachunkowości.

Część dowodów księgowych (10), poddanych kontroli, nie spełniała wymogów podanych niżej art. ustawy o rachunkowości. W szczególności:

- na sześciu rachunkach do umów o dzieło nie podano nazwy i adresu zleceniodawcy (PAU) oraz nie wskazano miesiąca oraz sposobu ujęcia ich w księgach rachunkowych (dekretacji), co było niezgodne z postanowieniami art. 21, ust. 1, pkt 3 i 6,
- w trzech przypadkach dokonania zwrotu kosztów podróży służbowych i w jednym dot. kosztu wynajmu sali waluty obce przeliczono na walutę polską wg kursu z dnia ich rozliczenia a nie z dnia dokonania operacji. Było to niezgodne z postanowieniami art. 21, ust. 3 ww. ustawy, który stanowi, że dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską wg kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej. Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie (stwierdzono przypadek umieszczenia tego przeliczenia na kartce samoprzylepnej).

(dowód: akta kontroli-str. 122-199)

Główna Księgowa PAU wyjaśniła m.in., że:

- przyjęła zasadę przyszywania zszywką dekretacji na dokumencie i jej zdaniem dowód księgowy jest nadal rzetelny i określa rzeczywisty przebieg operacji gospodarczej;
- na rachunkach za umowy o dzieło był podany numer umowy, a umowa zawierała dane zleceniodawcy, informacja ta była wystarczająca;
- brak numeru ewidencyjnego na dokumencie zbiorczym uważa za niedopatrzenie;
- w przypadku przeliczania walut na polskie złote przyjmowała dzień rozliczenia kosztów za dzień operacji;
- numer zapisany ołówkiem na dowodzie księgowym służył jako pomocniczy, dekretacje i rozliczenia różnic kursowych na przyklepionej lub przyszytej kartce określiła jako robocze, oraz że właściwy dekret jest wydrukowany z programu FK.

Ponadto Główna Księgowa potwierdziła, że zarówno przeliczenie różnic kursowych jak i sam dekret powinny być umieszczone na dokumencie w czytelniejszy sposób, lecz mimo to uważa, że dekret, wg którego zaksięgowano dokument w księgach, jest trwały

i sprawdzalny. Stwierdziła, że biegły rewident nie kwestionował przyszywanych dekretów ani sposobu przeliczania walut obcych na złote.

(dowód: akta kontroli-str. 244-247)

Sekretarz Generalny PAU wyjaśnił m.in., że prowadził bieżący nadzór nad czynnościami osób prowadzących księgowość i upewniał się, że wszystkie czynności realizowane są na bieżąco, rzetelnie i terminowo. Potwierdzały to corocznie protokoły Komisji Rewizyjnej PAU i raporty biegłego rewidenta, a także audytora badającego działalność statutową.

(dowód: akta kontroli-str. 240-243)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

MSZ skorygował sprawozdanie końcowe z realizacji projektu, pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności BPP i THL” realizowanego w 2013 r., nie uznając kosztów kwalifikowanych, poniesionych na realizację projektu w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r. w kwocie 67,7 tys. zł. PAU, stojąc na stanowisku, iż decyzja ta jest błędna, zwrócił się o jej ponowne rozważenie. Zdaniem NIK postanowienia umowy w zakresie terminów ponoszenia ww. kosztów są nieprecyzyjne. Projekt pod ww. nazwą, realizowany w 2014 r., nie został jeszcze rozliczony.

Ponadto, NIK zwraca uwagę, że opatrywanie faktur (9) dekretacją zapisaną na kartkach przypiętych zszywką, na kartkach samoprzylepnych lub zapisaną ołówkiem, a więc w sposób nietrwały, umożliwia potencjalnie dokonywanie w nich poprawek.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność PAU w zakresie wykorzystywania środków przekazanych na funkcjonowanie BPP i przeprowadzenie konferencji naukowej na temat młodej polskiej emigracji w UE. Nieprawidłowość dotyczyła niezgodnego z ustawą o rachunkowości opracowania części dowodów księgowych w odniesieniu do zrealizowanego projektu dot. ww. konferencji naukowej. Nadmienić należy, że nie miało to wpływu na realizację przedmiotowego projektu.

2. Efekty realizacji ww. projektów w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z Polską.

Opis stanu
faktycznego

W sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności BPP i THL w 2013 r.”, którego celem było utrzymanie w nie pogorszonym stanie BPP i zapewnienie jej normalnego funkcjonowania, zapisano, że utrzymano dostępność BPP dla badaczy. Ponadto, w sprawozdaniu tym podano, że z dwóch czytelni skorzystało kilkudziesięciu uczonych i kilkuset czytelników. Ponadto, realizowane były prace naukowe w ramach dwóch projektów (Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (MNiSW) ukierunkowane na uporządkowanie i opracowanie archiwaliów z XIX w. W budynku BPP odbywały się ponadto liczne imprezy naukowe i kulturalne, promujące Polskę, polską historię i kulturę. W ocenie PAU, ww. imprezy zgromadziły wielotysięczne audytorium. W 2013 r. BPP zorganizowała 10 wystaw, 13 wykładów, 15 koncertów oraz 21 konferencji i innych wydarzeń kulturalnych. Zgodnie z ofertą i rozliczeniem zadania środkami z dotacji MSZ pokryte zostały częściowe wydatki związane z utrzymaniem budynku BPP i zatrudnieniem pracowników.

(dowód: akta kontroli-str. 128-129)

W sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu pn. „Młoda polska emigracja w UE jako przedmiot badań psychologicznych, socjologicznych i kulturowych EUROEMIGRANCI.PL” podano, iż konferencja pod ww. nazwą odbyła się w dniach 23-24 września 2013 r. w Krakowie. Wzięło w niej udział ponad 100 osób - naukowcy, studenci, przedstawiciele instytucji rządowych i pozarządowych. Reprezentowane były m.in. uniwersytety z USA (Georgetown), Irlandii (Trinity College z Dublina), Wielkiej Brytanii (m.in. Cambridge i College London), Irlandii Północnej i Belgii. Polskie uczelnie reprezentowane były przez

następujące Uniwersytety: Jagielloński, Warszawski, Adama Mickiewicza z Poznania, Wrocławski i Śląski. Ponadto udział w konferencji wzięli przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk oraz Instytutu Spraw Publicznych. Zaprezentowano 67 referatów na sesjach plenarnych oraz równoległych. Przeprowadzono także dyskusję panelową na temat praktycznej pomocy dla migrantów ze strony środowisk naukowych.

Materiały z konferencji zostały wydane w formie elektronicznej pod adresem <http://www.euroemigranci.pl/dokumentacja.html>. Autorzy referatów złożyli teksty, które po wstępnej recenzji miały być wydane w 2014 r. w formie książkowej. W ofercie realizacji tego zadania nie deklarowano.

(dowód: akta kontroli 101-102)

Dyrektor Biura wyjaśniła, że PAU w sprawozdaniu złożyła deklarację wydania książkowego tekstów referatów wygłoszonych na konferencji; ale po rozeznaniu potrzeb w tym zakresie (ok. 120 chętnych) i związanych z tym kosztów (ok. 18 tys. zł) Zarząd uznał za wystarczające opracowanie wersji elektronicznej.

(dowód: akta kontroli-str. 242)

PAU – po uzyskaniu informacji o przyznaniu dotacji – rozpoczęło akcję informacyjną na temat planowanej konferencji. W tym celu wykorzystano m.in. brytyjską stronę internetową: <http://www.bath.ac.uk/polish-migration/>. W 2013 r. przeprowadzono szereg spotkań informacyjnych dla uczonych, studentów i wszystkich innych zainteresowanych. Miały one miejsce m.in.: 13 kwietnia w Krakowie (UJ), 28 maja w Warszawie przy okazji międzynarodowej konferencji Child Language Impairment in Multilingual Contexts, 4 czerwca w gmachu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej podczas posiedzenia Komitetu Badań nad Migracjami PAN i Komisji ds. Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oraz siedzibie PUNO w Londynie (cztery spotkania). W sprawozdaniu końcowym PAU podała, że wynikiem tych działań było m.in. nawiązanie współpracy naukowo-badawczej z PUNO, spopularyzowanie polskiej nauki poza krajem (zmiana wizerunku Polaków na emigracji) oraz zainicjowanie i rozwinięcie współpracy z polskimi naukowcami działającymi poza granicami kraju i europejskimi badaczami zajmującymi się problemem współczesnej emigracji i migracji.

(dowód: akta kontroli 101-102)

Jak wynika z wpisów do rejestru kontroli, MSZ nie przeprowadzał w PAU kontroli w zakresie realizacji ww. projektów.

(dowód: akta kontroli-str. 121)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efektywność realizacji projektów w zakresie wspierania funkcjonowania i działalności BPP i THL jak i przeprowadzenia konferencji naukowej na temat młodej polskiej emigracji w UE.

IV. Wnioski pokontrolne

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, wnosi o opracowywanie dowodów księgowych w sposób zgodny z wymogami ustawy o rachunkowości.

Ponadto, prosimy o poinformowanie NIK Delegaturę w Krakowie o ostatecznych rozstrzygnięciach dot. kosztów kwalifikowanych w odniesieniu do projektu pn. „Wsparcie funkcjonowania i działalności BPP i THL w 2013 r.”.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 20 stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Kontroler

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Andrzej Czekay
główny specjalista kontroli państwowej